

Lugupeetud rahandusminister Mart Vörklaev
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn
info@fin.ee

Austatud Annely Akkermann
Riigikogu
Rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

16. oktoober 2023

Avaldus seoses mootorsõidukimaksu seaduseelnõuga

MTÜ Eesti Vanatehnika Klubide Liit (registrikood 80381430) esitas 18.08.2023 oma seisukohad mootorsõidukimaksu väljatöötamiskavatsusele. Esitasime 10 põhjendust, miks väljatöötamiskavatsuses esitatud kujul ei ole mootorsõidukimaksu võimalik kehtestada või avaldab see ebaõiglast mõju osadele sõidukiomanikele. Esitasime kolm ettepanekut mootorsõidukimaksu seaduseelnõu väljatöötamisega jätkamiseks. Samuti esitasime neli konkreetset ettepanekut, kuidas lahendada väljatöötamiskavatsusega üheks oluliseks eesmärgiks esitatud nn romusõidukite ning fantoomsõidukite probleeme, mis on ka eelnõu seletuskirja kohaselt oluline maksu kehtestamise põhjendus.

09.10.2023 avaldatud mootorsõidukimaksu seaduseelnõus ei ole arvestatud mitte ühegi meie esitatud seisukohaga. Seejuures ei ole seaduseelnõu seletuskirjas ega arvamustega arvestamise tabelis mitte ühegi sõnaga põhjendatud, miks on esitatud ettepaneku jäetud arvestamata.

Vabariigi Valitsuse 22.12.2001 määrusega nr 180 kehtestatud „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 50 lg 1 p 3 näeb ette, et *seletuskirja osas „Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon“ märgitakse, mil määral esitatud arvamusi ja ettepanekuid eelnõus arvestati.* Määruse § 50 lg 2 kohaselt *kooskõlastamisel arvestatud ja arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute kohta esitatakse asjakohased selgitused ja põhjendused tabelis, mis vormistatakse seletuskirja lisana.* Määruse § 50 lg 3 selgitab, et *nimetatud tabelis märgitakse kooskõlastamisel esitatud märkuse või ettepaneku sisu, esitaja, millises eelnõu sättes märkus või ettepanek on arvesse võetud ning põhjendatakse märkuse või ettepaneku arvestamata jätmist.*

Soovime väljendada oma nõrdimust, et meie esitatud ettepanekute arvestamata jätmisel ei ole esitatud mitte ühtegi põhjendust. Pöördusime Rahandusministeeriumi poole oma ettepanekutega heas usus, et rahandusministri poolt tõepoolest sooviti huvigruppide kaasamist. Paraku ei olnud me väärt niigi palju, et meie põhjalikud ja motiveeritud ettepanekud oleksid saanud vähemalt põhjenduse nendega mitteamestamiseks.

Kuna oleme pöördunud Rahandusministeeriumi poole juba kaks kuud tagasi, siis palume meie avaldusele vastata esimesel võimalusel.

Soovime rõhutada, et museaalide ning kollektsioneerimisobjektide maksustamine keskkonnamõjust lähtuval põhjendusel ei ole õige. Samuti on keskkonnamõju saavutamisega

Classic Riders AMC
Eesti Klassikaliste BMW´de Klubi
Eesti VanaAuto Klubi
Eesti Vanamootorrattaklubi "UNIC-MOTO"
Eesti Vanatehnika Klubi
Eesti Volga Selts
Klubi "UNIC"

Pärnumaa Vanatehnika Klubi
Tartu Uunik Auto
Vanatehnikaklubi "RETROM"
Vanatehnika Klubi "Levatek"
Võru Vanatehnikaklubi Vânt
Wana-Kolga Tsiklitall

täielikus vastuolus lähenemine, et mootorsõiduki eest tuleb maksta terve aasta eest ning selle kasutamine lühemal perioodil ei mõjuta maksu suurust. Seisvate keskkonnale ohtu kujutavate sõidukitega tegelemiseks ei ole õiglane maksustada keskkonnasõbralikul viisil hoitavaid sõidukeid.

Eesti Vanatehnika Klubide Liit esindab eelkõige oma liikmete ehk vanasõidukite omanike huvisid, kuid meie seas on palju ka hobisõidukite omanikke (kuna tegemist on tulevaste vanasõidukitega) ning oleme pidanud konsultatsioone ka üksnes hooajaliselt või üksikutel kordadel aastas kasutatavate sõidukite omanikega. Mootorsõidukimaksu kui keskkonnamaksu kehtestamine omandimaksuna on sügavalt ebaõiglane ning vastuolus eesmärgiga vähendada sõidukite kasutamist. See toob kaasa olukorra, kus endiselt kasutuskõlbulikud sõidukid utiliseeritakse, kuna nende säilitamine ei ole majanduslikult mõistlik. Seega ei kasutata sõidukeid nõ lõpuni. Teiseks vähendab see võimalusi kasutada lõpuni ka neid endiselt alles jäänud vanemaid sõidukeid, kuna varuosi vanematele sõidukitele ei toodeta ning varuosi Eestis enam osta ei ole võimalik.

Mootorsõidukimaksuga on sisuliselt kehtestatud ka muuseumimaks, millega takistatakse Eestis seni vaid eraalgatusel tegutsevaid auto-, mootorratta- ja muid tehnikamuuseume. Eestis puudub riiklik tehnikamuuseum (maanteemuuseumis on vaid eritehnika ning erakolleksionääride deponeeritud üksikud sõiduautod) nagu on näiteks Lätis või Soomes ning seda lünka täidavad riigilt toetust saamata avalikkusele juurdepääsetavad erakollektsioonid. Paljudes kollektsioonides on mitukümmend kuni mitusada sõidukit, millest vaid üksikud suveperioodil mõnel korral ka lii kluses osalevad. Seejuures on mootorsõidukimaks eriti ebaõiglane nende kollektsionääride suhtes, kes on seni õiguskuulekalt kandnud registrisse ka need sõidukid, mida tegelikult lii kluses ei kasutata.

Vanasõidukeid ning vähemalt 50 aastat vanu sõidukeid kasutatakse harva ja mõningaid üldse mitte kunagi lii kluses. Neid hoitakse keskkonnale sõbralikult, et nad ei kahjustuks. Seejuures nii vanade sõidukite omanikud ei pruugi olla jõukad inimesed, vaid neid sõidukeid on hoitud perekonnas aastakümneid.

Nõue utiliseerida vanu sõidukeid on vastuolus:

- põhiseaduse preambulaga - säilitada Eesti kultuuri, sh tehnikakultuuri ja tehnikaajalugu;
- põhiseaduse omandivabaduse regulatsiooniga;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18.09.2000 direktiiv 2000/53/EÜ (kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta) preambula lõikega 10 - *Nõuetekohaselt ja keskkonnasõbralikul viisil hoitavate vanasõidukite kohta, mille puhul mõeldakse ajaloolisi, kollektsionääridele huvi pakkuvaid või muuseumidele mõeldud sõidukeid, olgu need siis kasutusvalmis või osadeks lahti võetud, ei kehti direktiivis 75/442/EMÜ sätestatud jäätmete määratlus ning kõnealused sõidukid ei ole käesoleva direktiivi reguleerimisalas;*
- Kultuuriväärtuste väljaveo, ekspordi ja sisseveo seaduse § 2 lg 1 p 15 – *kultuuriväärtus on mootorsõidukid ja auto kered, samuti militaartechnika, mis on vanemad kui 50 aastat, välja arvatud sellised, mis on toodud Eestisse pärast 1991. aasta 20. augustit.* Neid ei tohi loata Eestist välja viia.

Palume põhjendusi eelkõige meie järgmistele ettepanekutega mitteametlikult:

- 1.1. Vabastada planeeritavast mootorsõiduki maksust lii klusseaduse § 83 alusel tunnustatud ja lii klusregistris registreeritud/registreeritavate vanasõidukid, kuna tegemist on tehnikapärandi kandjatega ning sisuliselt museaalidega.**
- 1.2. Vabastada planeeritavast mootorsõidukimaksust kõik vähemalt 50 aastat tagasi valmistatud sõidukid, kuna tegemist on kultuuriväärtustega.**
- 1.3. maksu tasumine peab toimuma üksnes reaalse kasutamisaja põhisel ning proportsionaalse päevatasuga 1/365 aastastest maksumäärast:**

- ainult sellisel viisil on võimalik tegelikult motiveerida sõidukite kasutajaid loobuma periooditi mootorsõiduki kasutamisest – kui maksta tuleb nagunii terve aasta eest, siis ei motiveeri see loobuma auto kasutamisest näiteks päevaks, nädalaks või kuuks.
- kasutamisaja määrab sõiduki kasutaja ise sarnaselt teekasutustasu või kohustusliku liikluskindlustusega minimaalselt päeva kaupa, liiklusregistris registreerimise kande kehtivuse (maks üksnes sõidukitele, mille registrikanne ei ole peatatud või ei ole ajutiselt registrist kustutatud nagu raskeveokimaks) või kohustusliku liikluskindlustuse perioodi alusel.

Palume ka põhjendust, miks ei ole võimalik nõ romude ja fantoomsõidukitega tegelemisel kasutada muid meetmeid kui registripõhine omandimaks, mis mõjutab eelkõige õiguskuulekaid sõidukite omanikke. Täielikult on tegemata analüüs, kui suur on üldse selliste sõidukite probleem ning kas nende maksustamine võimaldab seda probleemi üldse lahendada (sõidukid on surnud inimeste, kustutatud juriidiliste isikute või varatute isikute nimel). Probleem ei ole ju selles, et sõidukid on kantud liiklusregistrisse. Nii on see ka teistes riikides, kus on kehtestatud mootorsõidukimaks. Üksnes registri puhastamise eesmärgil maksu kehtestamine ei paranda keskkonda ning ainus tulemus on ka selliste sõidukite utiliseerimine, mida maksu valguses ei ole majanduslikult mõistlik hoida, kuid neil oleks täna või tulevikus nii tarbimis- kui museaalne väärtus.

Palume põhjendatud vastust ka meie esitatud muudele ettepanekutele:

- 2.1. Avalikus ruumis asuvate „romude“ vähendamiseks teeme ettepaneku kehtestada liiklusseaduses nõue, et tehnöülevaatust mitteläbinud, registreerimismärgita, registreerimata või peatatud registrikannega sõidukid ei tohi lisaks liikudes teeliikluses osalemisele ka parkida avalikult kasutatavatel teedel – seda nii riigile ja kohalikule omavalitsusele kuuluvatel teedel kui erateedel. Sellised sõidukid tuleb paigutada hoiukohta omaniku kulul nagu liiklust takistavalt pargitud sõidukid ning kui omanik sõidukit ära ei vii, siis lugeda hüljatuks ja utiliseerida omaniku kulul.
- 2.2. Eramaa omaniku loata eramaal hoitavate sõidukite hoiukohta paigutamiseks kehtestada samasugune regulatsioon nagu avalikus ruumis parkivate sõidukitele – sõiduki omaniku kulul.
- 2.3. Tõhustada riiklikku kontrolli, et sõidukeid hoitaks keskkonnale ohutul viisil.
- 2.4. Luua regulatsioon, mis võimaldab omaniku valdusest väljunud sõidukite liiklusregistrist kustutamiseks olukorras, kus sõidukit omaniku valduses enam ei ole, kuid registrikanne on säilinud.

Palume kiiret vastust, kuna oleme esitanud avalduse juba kaks kuud tagasi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tõnu Piibur
MTÜ Eesti Vanatehnika Klubide Liidu juhatuse liige

Koostaja Indrek Sirk, telefon +372 5136991, indrek.sirk@gmail.com